

SECURIT – Security culture and information security

Formeringen av informationssäkerhetskultur i vården: vårdpersonalens perspektiv på värden och värdekonflikter vid användning av elektroniska patientdatasystem

Marianne Törner (GU, HV), Maria Skyvell-Nilsson (HV) och Anders Pousette (GU)

Syfte: att undersöka anställdas attityder, uppfattningar, behov och förutsättningar, som kan förklara hur informationssäkerhets (security)-kulturer och –klimat skapas inom organisationer, och hur security-kulturen påverkar informationssäkerhet i dagligt arbete.

Intervjustudie i vården

M. Törner, M. Skyvell-Nilsson, 1

Organisationskultur

En grupp måste lösa två typer av problem:

- 1) intern integration
- 2) överlevnad, tillväxt, och extern adaptation

(Schein, 2004)

M. Törner, M. Skyvell-Nilsson, 2

Olika (kulturella) utgångspunkter – olika bedömningar av vad som är rationellt

M. Törner, M. Skyvell-Nilsson, 3

Hur gjorde vi?

Två landsting/regioner, intervjuer i två faser

Fas 1
11 personer i olika roller, delansvar för implementering av elektroniska patientjournaler: två läkare, fem sjuksköterskor, två IT-systemutvecklare, två chefer.

Syfte: Fånga ett brett spektrum av centrala värden och utifrån detta beskriva vanliga situationer i arbetet där konflikter uppstår mellan professionella värden och informationssäkerhetsvärden i användningen av elektroniska journaler. Situationerna illustrerade etiska dilemman.

Frågor (ex.): Vad är informationssäkerhet i elektroniska patientdatasystem? På vilket sätt är informationssäkerhet viktigt? Vad är de elektroniska patientdatasystemens huvudsakliga bidrag till värden? Finns det aspekter av god vård som kan vara svåra att uppnå samtidigt med hög informationssäkerhet i er utformning och användning av elektroniska patientdatasystem?

M. Törner, M. Skyvell-Nilsson, 4

Hur gjorde vi? forts.

Fas 2
Sju läkare och sju sjuksköterskor inom olika specialiteter, med olika grad av senioritet och utan särskilt ansvar för IT-implementering.

10 dilemman presenterades som vinjetter, med följdfrågorna:

- Hur skulle du göra i situationen?
- Vad talar för detta sätt att handla?
- Vad talar emot detta sätt att handla?

M. Törner, M. Skyvell-Nilsson, 5

Dilemman, exempel 1

”Sjuksköterskan Anna skall dela morgonmedicin på avdelningen. En av hennes patienter behöver insulin före frukost. Hon har därför bråttom och det finns bara tillgång till en dator i medicinrummet. En kollega håller på med medicindelning och är inloggad på den befintliga datorn. Anna frågar, och får tillåtelse att gå in på patientens medicinlista via kollegans inloggning. Patienten kan därmed få sin medicin i tid men administrationen av läkemedlet blir därmed inte signerat av Anna, som tagit fram och administrerat läkemedlet.”

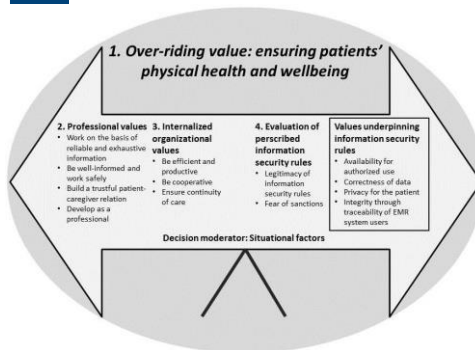
M. Törner, M. Skyvell-Nilsson, 6

Dilemman, exempel 2:

"Patienten X kommer med anhörig Y till kirurgkliniken. Läkaren Sven, undersöker patienten och tar fram klinisk journalanteckningar. Han upptäcker samtidigt att det finns en spärrad journalhandling vid den gynekologiska vårdavdelningen på sjukhuset. Efter att ha undersökt patienten inser Sven att det kan finnas information som är viktig för hans bedömning att ta del av i "gynjournalen". Då anhörig Y hela tiden är närvarande vid besöket, anser Sven inte att det är möjligt att fråga patienten om ett medgivande att bryta spärren (då denna kan vara hemlig för anhörig Y). Sven beslutar sig därför att utreda och behandla patienten endast utifrån den information som finns tillgänglig."

M. Törner, M. Skjvell-Nilsson, 7

M. Törner, M. Skjvell-Nilsson, 8